

Handläggare
Pär Lundström
Telefon: 08-508 33 783**Till**
Utbildningsnämnden
2013-09-26

En ny ungdomspolitik

Svar på remiss från kommunstyrelsen ”Remisspromemoria om en ny ungdomspolitik”, dnr 001-1160/2013.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Anders Carstorp
UtbildningsdirektörJan Holmquist
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

Ungdomspolitiken är ett eget område i statsbudgeten och har ett eget anslag. Promemorian innehåller förslag på ett nytt övergripande mål för ungdomspolitiken och för regeringens alla övriga insatser som berör ungdomar 13-25 år, som är tänkt att ersätta de nuvarande målen. Förslaget till nytt mål lyder: ”ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.”

Förvaltningen stöder samtliga förslag som utbildningsdepartementet lägger fram i denna PM.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av gymnasieavdelningen i samarbete med grundskoleavdelningen.

Bakgrund

Den nuvarande ungdomspolitiken lades fast genom propositionen ”Makt att bestämma – rätt till välfärd” (prop. 2004/05). Målen för den nationella ungdomspolitiken är att alla ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd och att alla ungdomar ska ha verklig tillgång till inflytande.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2012 angett att regeringen avser att se över målen och inriktningen för ungdomspolitiken och återkomma till riksdagen under mandatperioden med en ny ungdomspolitisk proposition. I denna remisspromemoria presenteras förslag till en ny ungdomspolitik, som har utarbetats inom Regeringskansliet. Till grund för förslagen ligger ett antal rapporter om och utvärderingar av ungdomspolitiken.

I december 2011 gav regeringen Ungdomsstyrelsen i uppdrag att särskilt analysera hur uppföljningssystemet för ungdomspolitiken kan utvecklas. Uppdraget redovisades genom rapporten ”Uppföljning av ungas levnadsvillkor – Förslag till utveckling” (2012).

Ärendet

Ungdomspolitiken är ett eget område och anslag i statsbudgeten med en särskild myndighet i form av Ungdomsstyrelsen. Målgruppen för ungdomspolitiken är ungdomar från och med 13 till och med 25 år. I denna remisspromemoria från utbildningsdepartementet presenteras förslag till en ny ungdomspolitik som har utarbetats inom Regeringskansliet.

Promemorian innehåller förslag på ett nytt övergripande mål för ungdomspolitiken och för regeringens alla övriga insatser som berör ungdomar 13-25 år som är tänkt att ersätta de nuvarande målen. Förslaget till nytt mål lyder:

Ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Vidare föreslås att regeringens alla insatser som berör ungdomar från och med 13 till och med 25 år bör ha ett ungdomsperspektiv. Ett ungdomsperspektiv innebär att ungdomar ska få utöva sina mänskliga rättigheter, betraktas som en mångfald av individer, stödjas att bli självständiga och ha möjligheter att vara delaktiga och ha inflytande. Förslag

läggs också fram i syfte att förtydliga och förbättra ungdomspolitikens genomförande och samordning samt tydliggör Ungdomsstyrelsens ansvar och uppdrag.

Ungdomspolitikerna ska vara sektorsövergripande och behandla frågor om ungdomars levnadsvillkor inom områden som utbildning, arbete, försörjning, bostad, hälsa, inflytande, kultur och fritid. Utöver det sektorsövergripande arbetet bör ungdomspolitikerna omfatta vissa frågor inriktade specifikt till gruppen ungdomar. Dit hör frågor om unga kvinnors och unga mäns inflytande och delaktighet, organisering och fritidsverksamhet samt sexuella och reproduktiva rättigheter.

Vidare läggs förslag som rör uppföljning och analys av ungdomars levnadsvillkor, attityder och värderingar. De fem huvudområdena för analys, samordning och redovisning som finns idag ska inte längre vara styrande. Den etablerade modell för uppföljning och analys av ungdomars levnadsvillkor, attityder och värderingar som finns bör dock behållas. Det bör även ske en utveckling av vilka indikatorer som bör ingå, antal och hur de bör presenteras och redovisas. Utvecklingen bör så långt möjligt samordnas med Barnombudsmannens arbete med indikatorer och med de i indikatorsystemet involverade myndigheterna.

Remisspromemorians förslag

Makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen

Förslag: Målen för den nationella ungdomspolitikerna upphävs. Insatser inom ungdomspolitikerna och regeringens alla övriga insatser som berör ungdomar 13–25 år ska ha ett övergripande mål:
Ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Insatserna bör ha ett ungdomsperspektiv

Bedömning: Regeringens alla insatser som berör ungdomar från och med 13 till och med 25 år bör ha ett ungdomsperspektiv med utgångspunkt i ungdomars rätt att komma i åtnjutande av de mänskliga rättigheterna såsom de uttrycks i grundlagarna och i Sveriges konventionsåtaganden på området. Ett ungdomsperspektiv innebär vidare att ungdomar ska

- betraktas som en mångfald av individer,
- stödjas att bli självständiga, och
- ha möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande.

Statistiskt underlag som avser individer bör presenteras, kommenteras och analyseras efter kön och ålder, om det inte finns särskilda skäl mot detta. Dessutom bör så långt möjligt konsekvensanalyser för olika ålderskategorier och kön göras när förslag utformas.

Uppföljning av målet

Bedömning: Utvecklingen gentemot det övergripande målet för regeringens insatser för ungdomar bör följas upp inom ramen för ungdomspolitiken. Uppföljningen bör kompletteras med annan relevant kunskap som tas fram inom andra verksamhetsområden.

Främja makt och inflytande på många områden

Förslag: Ungdomspolitiken ska vara sektorsövergripande och behandla frågor om ungdomars levnadsvillkor inom områden som utbildning, arbete, försörjning, bostad, hälsa, inflytande, kultur och fritid. Insatser inom ungdomspolitiken ska bidra till att unga kvinnor och unga män har makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Arbetet inom ungdomspolitiken ska särskilt syfta till att offentlig verksamhet som berör ungdomar

- har ett ungdomsperspektiv,
- bedrivs med utgångspunkt från kunskap om ungdomars villkor och behov,
- har tillgång till kunskap om olika insatser och metoder som kan förbättra ungdomars levnadsvillkor, och
- samordnas mellan olika sektorer när det är relevant.

Inflytande, delaktighet, organisering, fritidsverksamhet samt sexuella och reproduktiva rättigheter

Bedömning: Utöver det sektorsövergripande arbetet bör ungdomspolitiken omfatta vissa frågor inriktade specifikt mot gruppen ungdomar. Dit hör frågor om unga kvinnors och unga mäns inflytande och delaktighet, organisering och fritidsverksamhet samt sexuella och reproduktiva rättigheter.

Sektorsövergripande arbete

Bedömning: Ungdomsstyrelsen bör bidra till att ungdomspolitiken genomförs genom att

- verka för att ungdomsperspektivet integreras i relevanta verksamheter på statlig nivå,
- ta fram sektorsövergripande kunskap om ungdomars levnadsvillkor, attityder och värderingar och sprida kunskapen till kommuner landsting och myndigheter,
- följa upp ungdomars levnadsvillkor och möjliggöra jämförelser på såväl kommunal och nationell nivå som EU-nivå,
- utveckla kunskap om insatser och metoder som kan förbättra ungdomars levnadsvillkor och tillgängliggöra denna för kommuner, landsting och myndigheter, och
- bidra till bättre samverkan och samordning av statliga insatser som riktas till ungdomar.

Ungdomsstyrelsen bör i sina insatser inkludera ett aktivt arbete med jämställdhetsintegrering och icke-diskriminering.

Ungdomsstyrelsen bör utveckla ett strategiskt samarbete med kommuner och landsting med syfte att nå hela landet när det gäller det ungdomspolitiska arbetet. Sveriges Kommuner och Landsting bör inbjudas att delta i detta utvecklingsarbete.

De metoder som används för att genomföra ungdomspolitiken bör återkommande utvärderas och analyseras för att man ska uppnå ett så effektivt, långsiktigt och strategiskt arbete som möjligt.

Förbättrad samordning av ungdomspolitiken

Bedömning: Samordningen av ungdomspolitiken bör förstärkas. Det Ungdomspolitiska rådet bör vara forum för regeringens samlade dialog med representanter för ungdomar. En samlad redovisning av utvecklingen i förhållande till målet om att ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen bör lämnas till riksdagen med några års mellanrum.

Ansvar för vissa sakområden

Bedömning: Ungdomsstyrelsen bör ha till uppgift att verka inom vissa sakområden i syfte att bidra till att stärka ungdomars makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Ungdomsstyrelsen bör verka för att främja ungdomars

- förutsättningar för delaktighet och inflytande,
- förutsättningar för organisering,
- förutsättningar för fritidsverksamhet, och
- deltagande i EU:s ungdomsprogram.

Ungdomsstyrelsen bör också få i uppgift att främja att ungdomars sexuella och reproduktiva rättigheter stärks. Ungdomsstyrelsen bör slutligen få i uppgift att främja ungdomars tillgång till kunskap i frågor som kan stärka deras makt att forma sina liv.

Uppföljning och analys av ungdomars levnadsvillkor, attityder och värderingar

Förslag: De fem huvudområdena för analys, samordning och redovisning som finns i dag, dvs. lärande och personlig utveckling, hälsa och utsatthet, inflytande och representation, egen försörjning, och kultur och fritid, upphävs.

Bedömning: Den etablerade modell för uppföljning och analys av ungdomars levnadsvillkor, attityder och värderingar som finns bör bibehållas. Uppföljningen bör således fortsatt bygga på en regelbunden insamling av indikatorer om ungdomars levnadsvillkor, årliga fördjupade analyser inom olika sakområden och återkommande studier om ungdomars attityder och värderingar.

Det bör ske en utveckling av vilka indikatorer som bör ingå, antal och hur de bör presenteras och redovisas. Den fortsatta utvecklingen av indikatorer bör så långt möjligt samordnas med Barnombudsmannens arbete med indikatorer och med de i indicatorsystemet involverade myndigheterna.

Förutom den nationella nivån är kommuner och landsting viktiga målgrupper för uppföljning och analys av ungdomars levnadsvillkor. Spridningen av den kunskap som genereras inom uppföljningssystemet bör utvecklas liksom spridningen av relevant forskning om ungdomar.

Samarbete med kommuner och landsting

Bedömning: Statens samarbete med såväl enskilda kommuner och landsting som med Sveriges Kommuner och Landsting bör utvecklas.

Det civila samhällets organisationer bör bjudas in

Bedömning: Det civila samhällets organisationer och särskilt ungdomsorganisationerna bör bjudas in att delta i genomförandet och uppföljningen av ungdomspolitik.

Samverkan med näringslivet

Bedömning: Statens samverkan med näringslivet bör utvecklas på ungdomspolitikens område.

Konsekvenser av remisspromemorian

Förslagen i remisspromemorian påverkar varken kostnader eller intäkter för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda inom ramen för den ettåriga budgeten.

Förslagen kan dock på sikt få positiva samhällsekonomiska konsekvenser genom att åtgärderna inom ungdomspolitiken bidrar till att färre ungdomar hamnar i utanförskap.

Förslagen kommer inte heller att ha betydelse för den kommunala självstyrelsen, offentlig service i olika delar av landet eller för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag.

Däremot kan förslagen, om de genomförs, bidra till att färre ungdomar begår brott och att fler ungdomar får sysselsättning. Förslagen kan också bidra till ökad jämställdhet mellan unga kvinnor och unga män samt öka möjligheterna för att nå de integrationspolitiska målen. Promemorian innehåller inga förslag till nya och ändrade regler som får kostnadsmässiga och andra konsekvenser.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen ser positivt på samtliga förslag i remisspromemorian och delar de bedömningar som utbildningsdepartementet gör. En sammanhängande och sektorsövergripande ungdomspolitik kommer på sikt att förbättra ungdomars möjlighet att etablera sig som vuxna.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden tillstyrker förslagen och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Förvaltningen föreslår att beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Remisspromemoria ”En ny ungdomspolitik”.